

Harmaiden jalostusuroksia 60- luvulta

(Hirvikoiria- Älghunden 1/81)

Esko Nummijärvi

Harmaapystykorvan jalostuksesta

Harmaapystykorva on skandinaavisista pystykorvaroduista muotoutunut koira, joka on pohjoismaisista metsästypystykorvista laajimmin levinnyt ja näin ollen maailman tunnetuin metsästypystykorva. Harmaapystykorvaa pitää eniten kansalliskoiraerotunaan Norja, sen kehitystyötä on voimakkaasti edistänyt myöskin Ruotsi. Ruotsissa rotu on kehitetty metsästysverisemmäksi kuin Norjassa, joskin norjalaisten koirien ulkomuototaso on korkeampi.

Harmaapystykorva on vanha rotu, onhan sillä sama historia jämtlanninpystykorvan kanssa aina vuoteen 1946 saakka, jolloin se vasta erotettiin omaksi rodukseen. Suomen harmaapystykorvan alkukanta muodostuu pääasiallisesti v. 1930 tuotetuista norlanninpystykorvista.

Voimakkaasti tämänhetkiseen koirakantaan on vaikuttanut Ruotsista ja Norjasta alunperin tuodut koirat. Suomeen tuotetut koirat jakautuvat pääosin rannikkoalueille muodostaen kolme suurempaa sijoittumispaikkaa, johon on ollut vaikuttamassa naapurimaamme maantieteellinen sijainti. Pohjois-Suomen koirat ovat lähinnä sijoittuneet Tornion alueelle ja sen koirakantaan ovat vaikuttaneet Ruotsin Norbottenin alueelta tuotetut koirat. Kokkolan alueen koirakantaan on ollut suuri merkitys Keski-Ruotsin koirilla ja eteläisen rannikkoalueen koiriin on leimaa-antavana Etelä-Ruotsin koirakanta.

En lähde selvittämään kolmekymmentäluvun tuontikoiria vaan rajoitan käsittelyni myöhempään ajanjaksoon, jolla on enemmänkin merkitystä nykyiseen harmaapystykorvakantaan.

Kuusikymmentäluvun merkittävimpiä tuotoksia on Loryn 2929/64 (i. Molstabergs Lappo SKKR 11926/58, e. Ajala av Gråfjall SKKR 12866/61), joka on kantanarttuna Helge Finnilän harmaapystykorvajalostuksessa Kokkolassa. H. Finnilä tuotti v. 1966 uroksen Bergholmens Gorm 2830/66 (i. KAKS VA Stavholmens Raggen SKKR 5247/58, e. Lova SKKR 7219/52), jonka vaikutusta harmaapystykorvakantaan voidaan pitää merkittävänä.

Kuusikymmentäluvun puolivälissä rouva Gudvun Klami tuotti Norjasta Ryfjelds Garm 4047/65 (i. Tommi NKKR 61 /3487, e. Tusse NKKR 61/2160), koiran myöhemmin omisti Olavi Jaakkola. Koira saavutti muotovalion arvon ja sitä on käytetty maassamme paljon jalostukseen. Koiralla on 44 jälkeläistä Suomessa. Garmin periyttämisarvo ei noussut kovinkaan merkittäväksi. Garm periytti rouva Klamin toisen tuotosnartun Fjgeva NKK 65/1992 (i. Burman Nkk 59/1992, e. Freia Nkk 63/5514) kanssa hyviä metsästyskoiria, ulkomuoto oh myöskin hyvä.

Kuusikymmentäluvun puolivalin tuontikoiria on Olavi Hookanan kantanarttu Taru. Tarusta polveutuu Matti Kuivilan Vorna 10520/65, joka on emän emä Matti Laihon kaksoisvalio Jackille.

Erkki Pihlaja tuotti Norjasta uroksen Torfäsens Kay 4679/66 (1. Torfäsens Buster NKKR 64/2468, e. Mosa NKKR 62/3137). Kaylla on jälkeläisiä 118 kpl. Tämän

koiran jalostukseen käyttö on ollut harmaapystykorvan taaksepäin vientiä.

Veikko Hakkaraisen tuonti kaksoisvalio Skogsmarkens Barr 6311/66 (i. Tans SKKR 5695/65, e. Skogmarkens Dora SKKR 34086/63). Barrin vaikutus koiriemme jalostukseen on ollut myönteinen. Koiralla on lähes sata jälkeläistä, niistä on kymmenkunta palkittu ensimmäisellä palkinnolla kokeissa.

Thure Sandholm tuotti kantavana olleen nartun Leddyn SF-3947/67, koira oli astutettu Ree 3 10608/66 nimisellä uroksella josta pentueesta tuli kaksi hyvää urosta. Kokeissa ykkösellä palkittu Jerm ja kaksoisvalio **Pigge** 9617/67 omistaja Lars Sundvik Vastanfjärd.

Piggellä on nelisensataa jälkeläistä ja uroksen osuus harmaapystykorvan kehitykseen on ollut merkittävin viimeisen viidentoista vuoden aikana. On suuri vahinko kun Pigge jätti paljon narttuja astumatta, samoin suuri osa nartuista jäi tyhjäksi. Pigge edustaa kuuluisaa jälkipolvea norjalaisesta yhdistelmästä XX Bertil & XX Lästi. Pigge on tyypillinen norjalaistyyppinen koira, vankka, vahvaturkkinen, hyvähäntäinen, jolla on kaunis, jyrkää pää, pienet korvat. Matalajalkaisuutta on havaittavissa. Tämä harmaapystykorviemme tukipylys periytti jälkeläisiinsä vahvasti oman leimansa niin ulkomuoto- kuin käyttöpuolellakin. Käyttöpuolella on joissakin jälkeläisissä havaittavissa haukkuäänen heikkeneminen iän myötä.

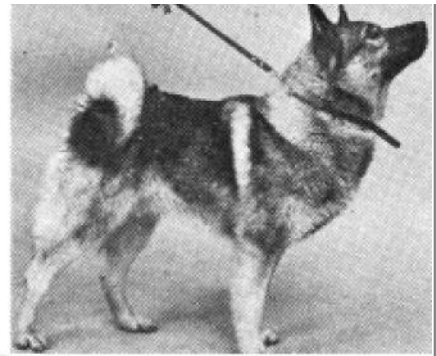

Kuvissa vas. Pigge ja oik. Pighen isä Ree

Toinen suuri vaikuttaja on ns. "Arkolainen kaksoisvalio **Jack**". Jackilla on lähes kolmesataa jälkeläistä, sen pentueveljistä ei ole paljoakaan tietoa. Isän sukulinja on hyvä, emän sukulinja on tuntemattomampi. Jack periytti jälkeläisiinsä voimakkaat "hiviveret", ehkä pientä hyökkäävyyttä on jälkeläisissä ollut havaittavissa hirven käsittelyssä. Jackille on ollut onni kun se on saanut astua Piggeläisiä narttuja, yhdistelmä on tuottanut hyviä tuloksia. Ulkomuoto Jackin jälkeläisillä on keskitasoa parempi. Väriyksen tummasävyisyys on suurin haitta jälkeläisillä. Jack on vielä siitoskykyinen.

Yllä vas. Jack, oik. Jackin isä
Lindhagens Argo

Vas. Lindhagens Argon isä
kaksoisvalio Argo ja oik.
kaksoisvalio Skogsmarkens
Barr

Kolmas suuri vaikuttaja

on kaksoisvalio **Skogsmarkens Barr**. Barrin jälkeläiset ovat pääosiltaan Itä-Suomessa. Barr itse edustaa vankkaa norjalaistyyppistä koiraa. Sen periyttäminen on ulkomuotopuolella hyvä, haukkupuolella myöhaiskehittäisyys on havaittavissa.

Neljäntenä pitäisin kuusikymmentäluvun periyttäjäuroksista "Milolaista" Pahnia. Pahnilla on jälkeläisiä hieman yli sata. **Pahn** oh tumma uros, joka on periyttänyt jälkeläisiinsä itseään. Käyttöpuolen periyttäminen on ollut hyvä. Pahnista ei oikein tiedetä minkälainen hirvikoira se itse on ollut, kun Helge Finnilä ei sitä paljon metsällä kuljettanut.

Oman osansa tässä kirjoituksessa ansaitsee **Stavholmens Clay**. Claylla on itseään kuuluisampi veli Stavholmens Curr, joka vaikuttaa Ruotsissa. Claylla on ykkönen kokeissa ja sertifikaatti näyttelyssä. On vahinko, että Claylta jäi joitain sille tarkoitettuja narttuja astumatta. Koiralla on valitettavan vähän jälkeläisiä, ne ovat osoittautuneet erinomaisiksi hirvikoiriksi.

Stavholmens Clay

Yllä olen esittänyt lyhyen yhteenvedon kuusikymmentäluvun tuotos- ja siitoskoirista, joilla on ollut merkittävin vaikutus seitsemänkymmentäluvun

harmaapystykorvan jalostukseen. Esittämäni asiat ja kuvat ovat monelle tuttuja, mutta joukossamme on paljon uusia harmaakoiraharrastajia jotka haluavat tietää rodun alkuaajoista maassamme.

[<Jalostus](#)